

TUNTOSARVI

N:o 8 1983

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 22 kertaa vuodessa
N:o 8/83
ilmestyy 30. pnä huhtikuuta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut
Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA

Orvokki Holopainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki 51
puh. 90-77041/227

SISÄLLYS

Liittokokousuutiset	1
Ajankohtaista	6
Ilmoituksia	11
Erik ei näe, ei puhu, ei kuule	15
Ota aurinkoa järkevästi	18
Tule mukaan – TV-keräys	19

LIITTOKOKOUSUUTISET

Näkövammaisten Keskusliiton vuoden tärkein tapahtuma oli lauantaina 16. huhtikuuta. Silloin pidettiin monitoimitalossa vuoden 1983 liittokokous. Liittokokoukseen jokainen liiton jäsenyhdistys lähettää edustajia. Edustajien määrä riippuu yhdistyksen jäsenmäärästä. Tällä kertaa oli koolla 97 edustajaa. Liittokokous käyttää ylintä päätösvaltaa järjestössä. Se valitsee puheenjohtajan ja hallituksen jäsenet. Liittokokous hyväksyy toimintakertomuksen edelliseltä vuodelta ja tilinpäätöksen. Samoin käsitellään seuraavan vuoden suunnitelmat.

Uusi puheenjohtaja

Tänä vuonna kokous oli erityisen jännittävä. Liiton pitkäaikainen puheenjohtaja Pekka Mäkelä oli ilmoittanut, että hän ei jatka puheenjohtajana enää. Tiedettiin, että vaalista tulee tiukka. Niin kävikin. Ehdokkaita tuli neljä. Päätettiin, että ensin äänestetään kaikista. Sitten äänestetään niiden kahden välillä, jotka saavat ensimmäisellä kerralla eniten ääniä. Eniten saivat ää-

Näkövammaisten Keskusliiton uusi puheenjohtaja tohtori Urpo Kuotola on juuri saanut tietää valinnastaan.

niä Riitta-Liisa Hietaniemi ja Urpo Kuotola. Toisessa äänestyksessä voiton vei Urpo Kuotola. Hän sai 59 ääntä ja Riitta-Liisa 37. Liiton uusi puheenjohtaja Urpo Kuotola on kotoisin Tampereelta. Hän on koulutukseltaan yhteiskuntatieteiden tohtori. Kuotolalla on hi-

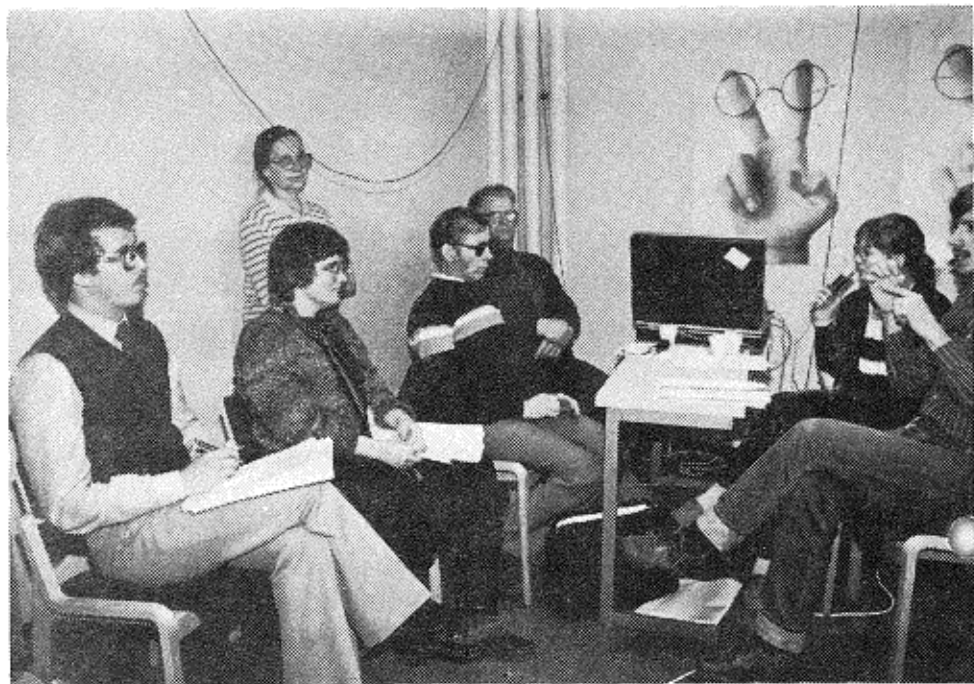
ven näköä jäljellä. Hän on työssä Tampereen yliopistossa. Kuotola on sosiaalipolitiikan vt. apulaisprofessori. Hän opettaa sosiaalipolitiikan opiskelijoita ja johtaa sen alan tutkimustöitä. Vuosia sitten Urpo Kuotola oli liiton aluekuntoutussihteerinä. Sen jälkeen hän on kuulunut liiton hallitukseen kauan ja ollut välillä myös varapuheenjohtajana. Niin Kuotola tuntee hyvin näkövammaisten asiat ja on siten pystyvä puheenjohtaja. Kuotola sanoi puheenjohtajaksi tultuaan, että NKL:n on oltava näkövammaisten etujärjestö. Liiton on pidettävä huolta, että näkövammaisten etuja ei vähennetä. On vielä monia asioita, joissa näkövammaiset ovat huonommassa asemassa kuin näkevät. Näihin asioihin liiton pitää yrittää vaikuttaa. Kuotola sanoi myös, että liiton on kehitettävä palvelujaan näkövammaisille. Ne, jotka tuottavat palveluja näkeville eivät ole pystyneet ottamaan tarpeeksi huomioon näkövammaisia. Siksi omia palveluja tarvitaan jatkuvasti, sanoi Kuotola.

Hallitus uudistui

Liittokokous valitsi myös uudet hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle. Erovuorossa on joka vuosi neljä hallituksen jäsentä. Nyt valittiin viisi, koska myös Kuotolan paikka hallituksessa vapautui. Viisi valittua olivat: Paavo Konttajärvi (uusi), Raimo Haapakoski (uusi), Impi Hyttinen (uusi), Lauri Hellevaara ja Markku Onnela.

Vanhemmat jäseniksi

Liitto sai kokouksessa myös uuden jäsenyhdistyksen. Se on Näkövammaisten lasten vanhemmat ry. Nyt Keskusliitolla on 22 jäsenyhdistystä. Niistä on 11 alueyhdistyksiä ja 11 toimialayhdistyksiä. Alueyhdistyk-

Kuurosokeiden edustajat NKL:n liittokokouksessa. Vasemmalta Martti Avila, Ritva Hallikainen, Lasse Hannula ja Vilho Sulonen.

sissä on jäseniä noin 4 800 yhteensä. Toimialayhdistysten jäsenet ovat samoja ihmisiä kuin alueyhdistysten jäsenet. Näkövammaisen voi kuulua moneen toimialayhdistykseen, mutta vain yhteen alueyhdistykseen. Näkövammaisten lasten vanhemmat pyrkii valvomaan pienten näkövammaisten lasten etuja. Yhdistys järjestää kuntoutus- ja leiriviikkoja joka vuosi. Näille osallistuvat koko perheet. Tärkeää on, että myös näkövammaisen lapsen sisarukset ovat mukana. Näkövammaisten lasten vanhemmat pystyy entistä tehokkaampaan toimintaan tultuaan liiton jäsenyhdistykseksi.

Kuurosokeita liittokokouksessa edustivat Martti Avila, Ritva Hallikainen, Lasse Hannula ja Vilho Sulonen. Kuurosokeiden edustajat käyttivät useita puheenvuoroja kokouksessa. Avila puhui siitä, miten tärkeää on kehittää tätä Tuntosarvi-lehteä paremmaksi ja useammin ilmestyväksi. Toivottavasti tämä toive otetaan liiton hallituksessa tosissaan. Myös kuurosokeiden kuntoutuskurssien pituudesta puhuttiin. Toivottiin, että ne jatkossa voisivat olla nykyistä pidempiä.

AJANKOHTAISTA

Presidentti Mauno Koivisto on nimittänyt nykyisen pääministerin Kalevi Sorsan muodostamaan maalle hallitusta. Edeltäneissä neuvotteluissa on sovittu, että hallituksesta tulee neljän puolueen enemmistöhallitus. Enemmistöhallitus tarkoittaa sitä, että siihen osallistuu niin monta puoluetta, että niiden edustajilla on yhteensä yli puolet eduskunnan paikoista. Hallitukseen tulevat puolueet ovat sosialidemokraatit, keskustapuolue, ruotsalainen kansanpuolue ja Suomen maaseudun puolue. Kokoomus jää jälleen hallituksen ulkopuolelle. Mikäli nämä neljä pääsevät sopimukseen hallituksen ohjelmasta, tulee Kalevi Sorsasta pääministeri. Eniten etukäteen on ollut kiistaa ulkoministerin paikasta eli salkusta. RKP tahtoi pitää sen edelleen omalla miehellään, Per Stenbäckillä. Keskustapuolue taas haluaisi ulkoministeriksi puheenjohtajansa Paavo Väyrysen. Puolueiden annetaan keskenään sopia tästä asiasta. Sorsa sanoi toivovansa, että tämä nyt koottava hallitus istuisi koko seuraavan vaalikauden. Hallituksen pitäisi olla kasassa toukokuun 4. päivään mennessä.

Suomen kommunistisella puolueella on vaikeat ajat. Eduskuntavaalien aikana pahentuneet riidat jatkuvat edelleen. Lapin piirijärjestö erotti Esko-Juhani Tennilän, ja kaksi häntä tukenutta puolueosastoa. Puolueen pääsihteerin Arvo Aallon mukaan Lapin piiri on asettunut vastustamaan SKP:n keskuskomiteaa. Kommunisteilla oli keskuskomitean kokous Helsingissä. Siellä koetettiin saada sopua puolueen kahden siiven, niin sanotun enemmistön ja vähemmistön välille. Erikoisesti koetettiin saada »vähemmistön» oma lehti Tiedonantaja lakkautetuksi. Kummassakaan asiassa ei onnistuttu. SKP:n vaikeudet jatkuvat yhä pahempina.

Presidentti ja rouva Koivisto ovat olleet valtiovierailulla Tanskassa. Tanskalaiset ottivat suomalaiset komeasti vastaan. Heidän isäntinään Tanskassa olivat kuningatar Margareta ja hänen miehensä prinssi Henrik. Vierailun lopussa Koivistot ajelivat Kööpenhaminan kaduilla kuninkaallisissa hevosten vetämissä vaunuissa. Sitä pidettiin erityisenä suosion osoituksena Suomen hallitsijalle.

Huhtikuun loppupuoli on ollut Suomessa poikkeuksellisen lämmin. Esimerkiksi perjantaina 22.4. mitattiin useilla puolilla maata ennätyslämpötiloja. Pudasjärvellä oli lämmintä 17 astetta. Helsingissä päästiin lähes 20 asteeseen. Ensimmäiset lainelaudan käyttäjät ilmestyivät merelle Helsingin edustalle. Yleensä huhti-

kuu ei ole aivan näin lämmin. Toivotaan, ettei tule kovin kylmää ja pitkää takatalvea enää.

Siemensin rikosjutut ovat olleet esillä oikeudessa. Lahjontajutussa on aluksi annettu yhdeksälle ihmiselle syyte. Siemens on antanut suuria raha- ja tavarahjoja niille virkamiehille, jotka päättivät Helsingin Metron rakentamisesta. Lahjojen avulla Siemens sai rakentaa Metroa, vaikka joku muu yhtiö olisi saattanut tehdä sen halvemmalla tai paremmin. Tällainen lahjonta on tietenkin kiellettyä. On myös rikos, että virkamies ottaa vastaan tällaisia lahjoja eli lahjuksia. Tästä syystä ovat nyt monet Metron kanssa töitä tehneet virkamiehet syytteessä. Metrojohtaja Unto Valtanen on jo aikaisemmin erotettu työstään lahjusten takia. Nyt häntä syytetään kymmenien tuhansien lahjojen vastaan ottamisesta. Myös monia muita metrovirkamiehiä syytetään.

Omistusasuntojen hinnat ovat hyvin erilaisia eri kaupungeissa. Tällä hetkellä Helsingissä yksion neliömetrihinta on keskimäärin 5 400 mk. Espoossa vastaava hinta on 4 800 mk. Vantaalla 4 900 mk, Tampereella vain 2 800 mk ja Porissa vielä vähemmän. Helsingissä on vielä erikoisuutena se, että eri kaupunginosien välillä on valtavan suuria hintaeroja. Monissa osissa Helsinkiä ei kukaan tahtoisi asua, ja siellä ovat hinnat halpoja. Hienot ja rauhalliset osat Helsinkiä ovat sitten kalliita.

YK:n pääsihteeri Javier Perez de Cuellar vieraili Suomessa kolmen päivän ajan. Hän tapasi mm. presidentin ja ulkoministerin. He keskustelivat mm. Suomen asemasta YK:ssa. YK:n pääsihteerin mielestä maailman rauhanliikkeet ovat tärkeitä. Hänen mielestään suurien maiden välinen kilpa-asevarustelu on kaikkien maailman ongelmien alku. Siksi hän ajattelee, että laajat rauhaa vaativat kansanliikkeet ovat tarpeellisia, Euroopassakin on hyvin aktiivisia rauhanliikkeitä eri maissa.

Allergiatoimikunta on esittänyt, että tupakointi pitäisi kieltää työpaikoilla. Tupakansavu vaikeuttaa allergiaa. Monilla työpaikoilla on allergisia ihmisiä. Allergia on hyvin tavallista nykyään. Noin joka viides suomalainen sairastaa joko allergista nuhaa, astmaa tai jotain allergista ihottumaa. Allergia johtuu sekä perinnöllisistä syistä että ympäristöstä. Allergiatoimikunnan mielestä ei saisi laittaa ihmisiä asumaan sellaisten laitosten lähelle jotka likaavat ilmaa. Pölynimurit pitäisi tehdä sellaisiksi, että pöly ei tulisi niistä takaisin huoneeseen. Nyt käy niin. Kokolattiamattoja pidetään hyvin huonoina allergisten ihmisten kannalta. Niitä on vaikea pitää pölyttöminä. Monelle saattaa puhjeta allergia kun hän joutuu asumaan tai muuten olemaan huoneissa, joissa on kokolattiamatto. Myös elintarvikkeiden lisäaineet aiheuttavat allergiaa. Samoin monet kasvojenhoitoaineet saattavat ärsyttää allergisesti ihoa.

Suomi on menestynyt huonosti jääkiekon maailmanmestaruusottelussa. Suomi hävisi niin monta ottelua, että se putosi MM-sarjasta. Ruotsin kanssa kuitenkin saatiin tasapeli 4-4.

Suomi ei pärjännyt hyvin myöskään Eurovision laulukilpailussa. Saimme kuitenkin pisteitä. Monina vuosina, mm. viime vuonna Suomea ei äänestänyt kukaan Euroopan maista. Tänä vuonna voitti Luxemburg. Monet ovat sitä mieltä, ettei Suomen kannattaisi ollenkaan osallistua. Useimmin kuitenkin voittavat maat, joissa lauletaan englanniksi, ranskaksi tai italiaksi. Kukaan arvostelijoista ei ymmärrä suomen kieltä.

Länsi-Saksassa ovat tänä keväänä joet tulvineet pahimmin vuosikymmeniin. Mosel ja Rein-jokien varsilla talojen kellarikerrokset ja osin pohjakerrokset ovat veden varassa. Liikenne Rein-joella on täysin pysähdyksissä. Virt on liian voimakas tulvan takia.

Islannissa pidettiin vaalit. Voittajia olivat maltillinen oikeisto ja naisten puolue. Islannissa on nyt maan eduskunnassa ensimmäisen kerran naisia. Naisten puolue Islannissa on tosiaan vain naisia varten. Islannissa on myös nainen presidenttinä.

ILMOITUKSIA

- KUUROSOKEIDEN URHEILULEIRI järjestetään Viipurin Urheiluopistolla 22.5.–27.5.83. Leirin vetäjänä toimii Sointu Koskinen Helsingistä. Leirillä on mahdollisuus hyvin monipuoliseen liikuntaan. Majoitus on kahden hengen huoneissa. Osallistumismaksu on 300 mk. Se maksetaan leirillä. Matkoista korvataan yli 70 mk menevä osa.

Leirin järjestää Näkövammaisten Keskusliitto yhteistyössä Suomen Kuurosokeat ry:n kanssa.

Leirillä on mahdollisuus käyttää omaa tulkkia, mutta siitä on sovittava ilmoittautumisen yhteydessä, koska majoituspaikkoja on rajoitetusti. Ilmoittautumiset Suomen Kuurosokeat ry:n toimistoon **12.5.83 mennessä.**

- KESÄKUUN KURSSIT

Luovan ilmaisun kurssi

aika: 6 – 10.6.83

paikka: Mukkulan kesähotelli, Lahti

Kurssin ohjelmassa on savi- ja muovailutöitä, maalausta, rytmiliikuntaa, pantomiimia jne. Kurssi on osanottajille ilmainen, myös matkat maksetaan yleisten

kulkuneuvojen mukaan.

Kurssin vetäjänä toimii Kaija Salekari, jolle myös ilmoittautumiset lähetettävä **15.5.83** mennessä.

Kurssille on paikkoja rajoitetusti, joten jos ilmoittautuneita on paljon, eivät kaikki halukkaat ehkä pääse mukaan.

Henkilökohtaisen huollon pienkurssi

aika: 13 – 17.6.83

paikka: Korpelan talo, Suomusjärvi

Kurssin ohjelmassa on henkilökohtaisia keskusteluja, liikkumista luonnossa, rentoutusharjoituksia jne. Majutus on ulkorakennuksissa (aitoissa), voit ottaa myös oman teltan mukaan. Kurssi on osanottajille ilmainen, myös matkat korvataan yleisten kulkuneuvojen mukaan.

Kurssin vetäjänä toimii Kaija Salekari. Ilmoittautumiset 22.5.83 mennessä yhdistyksen toimistoon. Kurssille on paikkoja rajoitetusti.

KIHLOISSA

Pekka Rissanen ja Pirjo Heikkinen ovat kihlautuneet huhtikuun 2. päivänä. Pekka on Kuopiosta ja hän on kuurosokea. Pirjo, joka on kuuro on kotoisin Kajaanista. Tuntosarvi onnittelee!

KUOLLUT

Rakas äitimme ja mummomme Mirjam Lappalainen os. Soikkeli s. 30.6.1912 Kuopiossa, kuollut 18.04.1983 Kuopiossa

Kiitollisina muistaen

Eero

Eino, Kaija, Pasi ja Perttu

Meeri

Sirkka perh.

Antti perh. sekä
ystävät

Jeesus sanoi: »Minä olen ylösnousemus ja elämä, joka uskoo minuun, hän elää, vaikka olisi kuolut.»

Siunaus toimitettu hiljaisuudessa 30.04.1983

UUSI LASTENLEHTI PISTEKIRJOITUKSELLA

Näkövammaisten Keskusliitto alkaa julkaista lastenlehteä pistekirjoituksella. Lehden nimi on NASKALI. Naskali tarkoittaa suutarin työkalua. Naskalilla tehdään reikiä kenkanahkaan. Naskaliksi sanotaan myös pistekirjoituspiikkiä. Myös pieniä poikia sanotaan toisinaan naskaliksi. Siitä siis lehden nimi. Naskalin päätoimittaja on liiton nuorisosihteeri Timo Kuoppala. Naskalin jutut otetaan mustapainetuista lastenlehdistä. Naskali ilmestyy aluksi neljä kertaa vuodessa. Se on tarkoitettu sekä näkövammaisille lapsille että näkövammaisille vanhemmille. Vanhemmat voivat lukea

lehteä lapsilleen. Naskali on ilmainen. Jos haluat tilata Naskalin, se tehdään osoitteella: Näkövammaisten Keskusliitto, Marjatta Kemppi, Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki 51, tai puh. 90-7704230/Kemppi.

Kutsu Ruotsin Kuurosokeain yhdistyksen vuosikokousviikolle Kramforsiin

Ruotsin Kuurosokeain yhdistys kutsuu yhden Suomen Kuurosokeat ry:n edustajan sekä tulkin osallistumaan vuosikokousviikkoon. Viikko on 1-5. kesäkuuta 1983. Paikka on hotelli Kravn Kramforsissa. Ruotsin Kuurosokeain yhdistys vastaa kustannuksista paikan päällä. Suomen edustaja maksaa itse matkansa ja tulkin matkat. Vuosikokousviikon ohjelma:

keskiviikko 1.6.

Saapuminen iltapäivän aikana.

Illalla kokoonnutaan ja käydään läpi käytännön asioita

torstai 2.6.

Osallistujat jaetaan ryhmiin ja hallitus tiedottaa ja vastaa kysymyksiin. Iltapäivällä vapaa-aikaa omia toimintoja varten. Illalla retkiopas kertoo viikon retkistä.

perjantai 3.6.

Vuosikokous Folketshusilla n. 400 m hotellista. Aloitamme kokouksen klo 10.00. Illalla on juhlapäivällinen: paahtoleipä Skagen, vasikanfile Choron, kahvi ja leivos, juomana olutta tai kivennäisvettä.

lauantai 4.6.

Retkipäivä, kohteena Ådalen – Sollefteå ja valtion koirakoulu. Lounas Hallstabergissä. Kotimatka San-

döbrun ja Lunden kautta. Siellä pysähdymme muistomerkin luona. Arvioitu paluu aika Kramforsiin klo 16.00.

sunnuntai 5.6.

kotimatka alkaa aamupäivällä.

Jos olet kiinnostunut osallistumaan, ota yhteyttä keskustoimistoon.

Erik ei näe, ei puhu, ei kuule – silti hän selviää työstään

Inger Lindgren

Tämä kirjoitus on ruotsalaisesta lehdestä Hemmets Veckotidning, joka on viikottain ilmestyvä aikakauslehti. Muutamat teistä ovat tavanneet Erikin. Hän on ollut Suomessa Ruotsin edustajana pohjoismaisessa konferenssissa. Erik syntyi kuurona. Myöhemmin hän sairastui sokeritautiin ja sokeutui.

Lehti kertoo Erikistä näin: Nopeasti ja tarkasti Erik yhdistää noin 30 pientä osaa tärkeäksi osaksi tietokoneetta. Hänen mielestään työ on helppoa. Erik Witberg on kuurosokea. Kuuro syntymästä saakka. Kuusi vuotta sitten hän menetti näkönsä. Riippumatta monesta vammastaan Erik tekee täysipäiväisesti työtä IBM:n tehtaalla Järfällassa.

Aikaisemmin Erik oli työskennellyt IBM:n reikä-

korttipainossa yhdeksän vuotta. (Reikäkortteja tarvitaan kun käytetään tietokonetta). Sitten hän tuli sokeaksi. Nyt hän toimii asentajana. Hän sanoo, että aikaisempi työ oli hauskeempaa ja vaihtelevampaa. Hän ei kuitenkaan voinut jatkaa sitä työtä kun hän muuttui sokeaksi. Sokeritauti aiheutti Erikille sairaslomia työstä. Sitten Erik meni kuntoutukseen Upsalaan. Siellä hän oppi käyttämään valkoista keppiä, lukemaan pistekirjoitusta sekä käyttämään viittomakieltä kädestä käteen.

Upsalan kuntoutuslaitos oli sitä mieltä, että Erikin pitäisi aloittaa työnteko uudestaan asentajana. Hän tekee nyt tätä työtä. Hän tekee hyvin erilaisia ja monimutkaisia (vaikeita) asennustöitä. Hän on itse kehittänyt työpaikkaansa esimerkiksi käytössä olevaa poraa.

Itse hän sanoo: »työ on oikeastaan liian helppoa». Häntä harmittaa se, että usein puuttuu osia ja tästä syystä hän joutuu keskeyttämään työnsä.

Erik Wittberg puhuu ja kuuntelee käsillään. Osastopäällikön hän tuntee siitä, että tämä on kalju (ilman tukkaa). Osastopäällikön viittomamerkki on tästä syystä pään silytys. Eräs työnjohtajista on saanut viittomamerkikseen ison vatsan.

Erikin työtovereista 10 osaavat viittomakieltä. He keskustelevat hänen kanssaan kädellä käteen.

Työpaikalla on Erikiä varten tehty muutamia muutostöitä. Rahaa on jouduttu käyttämään näihin jonkin verran. Pitkissä käytävissä on lattiaan liimattu jaloissa tuntuva kaistale. Erik tunnustelee tätä myös valkoisel-

la kepillä. Erik on naimaton ja asuu Jakobsbergissä. Työmatkat hän tekee taksilla. Hän herää aamuisin siihen, että tyyntyä tärisee. Hän käyttää pistekelloa. Erik on esimerkki siitä, että vammaisen työhönottaminen ei ole niin vaikea asia. Hän tekee työtä samoilla ehdoilla kuin työtoverinsakin. Monet vammaiset eivät pääse työhön koskaan. Ruotsissa on tällä hetkellä noin 30 000 alle 35 vuotiasta vammaista ihmistä, jotka ovat eläkkeellä, ilman työtä. Meillä Suomessa on samat vaikeudet. Meilläkään eivät vammaiset saa tehdä työtä. Meiltä puuttuvat suojatyöpaikat. Vaikka suojatyöpaikkoja olisikin niin kuurosokean on vaikea päästä niihin työhön. Pelätään kommunikointivaikeuksia. Pelätään myös, että kuurosokea voi joutua onnettomuuteen helpommin kuin näkevät, kuulevat ihmiset. Erik on kuitenkin hyvä esimerkki siitä, että kuurosokea vaikeasta vammastaan huolimatta voi selviytyä aivan tavallisessa työssä. Olisi toivottavaa, että myös Suomessa tarjoutuisi enemmän työmahdollisuuksia kuurosokeille yleisillä markkinoilla. Asenteiden pitäisi kuitenkin muuttua. Työhönsijoitukseen olisi saatava mukaan ne ihmiset, jotka opettavat kuurosokeita. He tietävät myös parhaiten mitä kuurosokea osaa. Amerikassa sanotaan, että vammaisten työhönsijoitus on markkinointiasia (tarkoittaa, että vammaisten palveluja täytyy osata myydä oikein). Markkinoida osaa vain se henkilö, jolla on riittävästi tietoa. Meillä Suomessa parhaat tiedot kuurosokeiden osaamisesta ja tavasta tehdä työtä on Näkövammaisten ammattikoulun opet-

tajilla, jotka opetuksen yhteydessä tutustuvat kuurosokeisiin. He osaisivat myös parhaiten markkinoida kuurosokeita (myydä kuurosokeiden palveluja työntäjille). Ruotsissa onkin niin, että samat ihmiset, jotka opettavat työntekoa Työmarkkinainstituutissa (kuntoutuslaitos) Upsalassa myös ottavat yhteyksiä työpaikkoihin ja auttavat kuurosokeita sijoittumaan työelämään.

Ota aurinkoa järkevästi

Kesällä moni meistä ottaa mielellään aurinkoa. Liiallinen auringonpalvonta ei kuitenkaan ole hyväksi. Suomalaisen iho ei siedä aurinkoa neekerin lailla. Järkevästi menetellen voi kesän auringosta kuitenkin nauttia.

Auringonvalo sisältää ultraviolettisäteilyä. Ultraviolettisäteily kuluttaa ja rappeuttaa ihoa. Jotta voisi järkevästi nauttia auringosta on vältettävä ultraviolettisäteilyä. Kello 10.00 ja 14.00 välisenä aikana on auringonvalossa eniten ultraviolettisäteilyä. Jos aurinko paistaa oikein voimakkaasti, on siis syytä pysytellä keskellä päivää varjon puolella. Aina ennen auringonottoa kannattaa iho suojata ultraviolettisäteilyltä suojavoiteella. Varsinkin sellaiset ihon alueet, jotka voivat

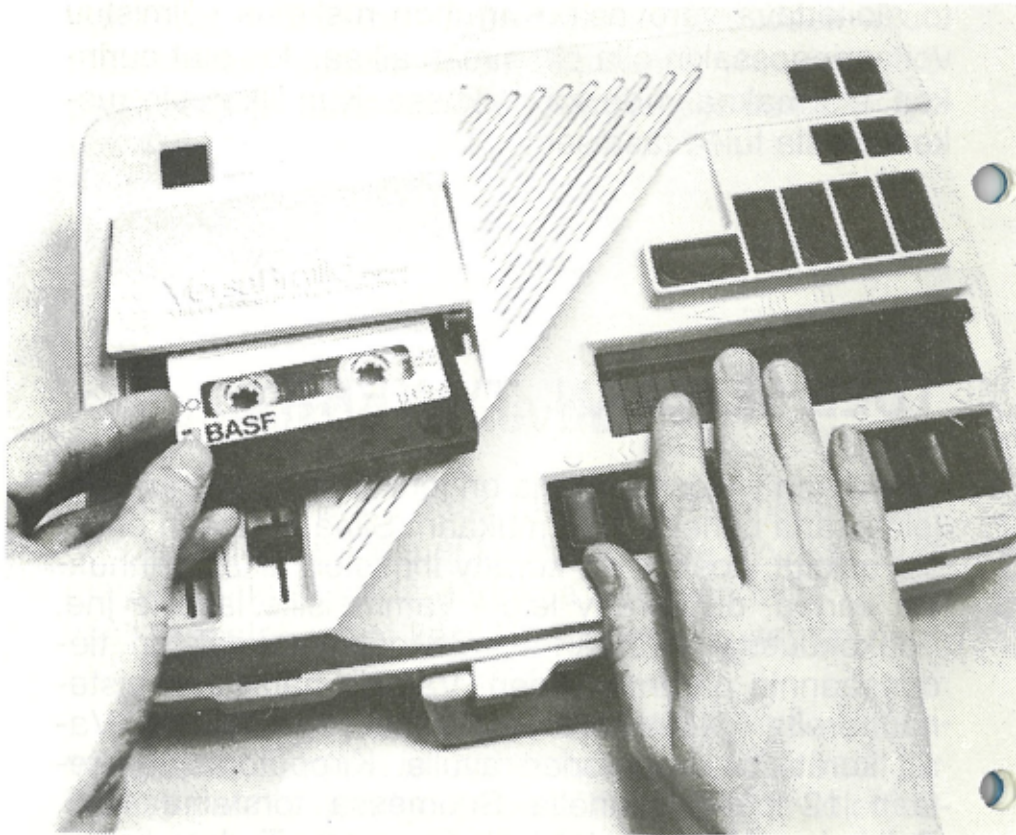
palaa herkästi pitäisi suojata. Tällaisia ovat nenänpää, olkapää ja rinta.

Toisten iho sietää auringonvaloa paremmin kuin toisten. Jos iho on hidas ruskettumaan on auringonotto aloitettava varovasti. Kun ihon rusketus voimistuu voi auringossakin olla pitemmän aikaa. Jos otat aurinkoa, älä makaa yhdessä paikassa. Kun liikut niin rusketuksesta tulee tasaisempi.

TULE MUKAAN -TV-KERÄYS

Television ykköskanavalla on jonkin aikaa mennyt ohjelmasarja nimeltä Tule mukaan. Siinä kerätään erilaisia asioita. Joskus on kerätty ihmisten aikaa vanhuk-sia varten, on kerätty leluja vammaisille lapsille jne. Toukokuussa kerätään varoja näkövammaisten tiedonsaannin parantamiseen. Varoilla hankitaan pistenauhureita NKL:n kuntoutuskeskuksen käyttöön. Varat kerätään kirpputorien avulla. Kirpputorit järjestetään 12 paikkakunnalla Suomessa torstaina 19.5. Paikkakunnat ovat Helsinki, Tampere, Turku, Jyväskylä, Kouvolaa, Vaasa, Oulu, Kuopio, Rovaniemi, Joensuu, Mikkeli ja Pori. Muualla kirpputoriaika on klo 9-14, Helsingissä iltatori klo 16-20.00. Toreista huolehtii kunkin alueen näkövammaisyhdistys. Torille saa viedä myytävää jokainen, joka haluaa olla mukana tukemassa näkövammaisia. Kaikki tulot käytetään

pistenauhurien hankkimiseen. Pistenauhuri ja kirpputoriajatus esitellään Tule mukaan ohjelmassa maanantaina 16.5. klo 18.30.

Tällaisia laitteita hankitaan Tule mukaan kirpputorien tuotolla. Pistenauhuri tallentaa pistekirjoitusta tavalliselle C-kasetille sähköisessä muodossa. Kirjoituksen voi lukea nauhurin päällä olevasta näyttörivistä. Tunnin mittaiseen kasettiin mahtuu noin 400 pistekirjoitussivua eli noin 250 sivuinen kirja.